

مقدمه:

از آنجا که شناسایی حیثیت ذاتی کلیه اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی و عدالت و صلح را در جهان تشکیل می‌دهد، از آنجا که عدم شناسایی و تحقیر حقوق بشر منتهی به اعمال وحشیانه‌ای گردیده است که روح بشریت را به عصیان واداشته و ظهور دنیایی که در آن افراد بشر در بیان عقیده آزاد و از ترس و فقر فارغ باشند به عنوان بالاترین آمال بشر اعلام شده است، از آنجا که اساساً حقوق انسانی را باید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام بر ضد ظلم و فشار مجبور نگردد، از آنجا که اساساً لازم است توسعه روابط دوستانه بین الملل را مورد تشویق قرار داد، از آنجا که مردم ملل متحد ایمان خود را به حقوق اساسی بشر و مقام و ارزش فرد انسانی و تساوی حقوق مرد و زن مجدداً در منشور اعلام کرده‌اند و تصمیم راسخ گرفته‌اند که به پیشرفت اجتماعی کمک کنند و در محیطی آزادتر وضع زندگی بهتری به وجود آورند، از آنجا که دولتهای عضو متعهد شده‌اند که احترام جهانی و رعایت واقعی حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تأمین کنند، از آنجا که حسن تفاهم مشترک نسبت به این حقوق و آزادیها برای اجرای کامل این تعهد کمال اهمیت را دارد، مجمع عمومی این اعلامیه جهانی حقوق بشر را آرمان مشترکی برای تمام مردم و کلیه ملل اعلام می‌کند تا جمیع افراد و کلیه ارکان اجتماع این اعلامیه را دائماً مد نظر داشته باشند و مجاهدت کنند که بوسیله تعلیم و تربیت احترام این حقوق و آزادی‌ها توسعه یابد و با تدابیر تدریجی ملی و بین المللی، شناسایی و اجرای واقعی و حیاتی آنها، چه در میان خود ملل عضو و چه در بین مردم کشورهای دیگر در قلمرو آنها می‌باشند، تأمین گردد.

ماده اول: تمام افراد بشر آزاد به دنیا می‌آیند و از لحاظ حیثیت و

حقوق با هم برابرند. همه دارای عقل و وجدان می‌باشند و باید

با یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.

ماده دوم:

۱) هر کس میتواند بدون هیچ تمایز - خصوصاً از حیث رنگ، جنس

، نژاد، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیده‌ی دیگر و همچنین

ملیت و وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت دیگر، از تمام

حقوق و کلیه ی آزادی هایی که در اعلامیه حاضر ذکر شده است بهره مند گردد .

۲) به علاوه هیچ تبعیضی به عمل نخواهد آمد که مبتنی بر وضع سیاسی ، اداری و قضایی یا بین المللی کشور یا سرزمینی که شخص به آن تعلق دارد . خواه این کشور مستقل ، تحت قیومیت یا خود مختار بوده و یا حاکمیت آن به شکلی محدود شده باشد .

ماده سوم : هر کس حق زندگی ، آزادی و امنیت شخصی دارد

ماده چهارم : احدی را نمی توان در بردگی نگاه داشت و داد و ستد بردگان به هر شکلی که باشد ممنوع است .

ماده پنجم : احدی را نمی توان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه یا خلاف انسانیت و شئون انسانی یا موهن باشد .

ماده ششم : هر کس حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود .

ماده هفتم : همه در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند بدون تبعیض و بالسنویه از حمایت قانون برخوردار شوند . همه حق دارند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و هر تحریکی که برای اعمال چنین تبعیضی انجام شود از حمایت قانون برخوردار شوند .

ماده هشتم : در برابر اعمالی که حقوق اساسی فرد را مورد تجاوز قرار دهد و آن حقوق به وسیله ی قانون اساسی و یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد ، هر کس حق رجوع موثر به محاکم ملی صالحه را دارد .

ماده نهم : احدی را نمی توان خودسرانه توقیف ، حبس یا تبعید نمود .

ماده دهم: هر کس با مساوات کامل حق دارد که دعوایش بوسیله ی دادگاه مستقل و بی طرف ، منصفانه و علناً رسیدگی شود و چنین دادگاهی درباره ی حقوق و الزامات او و یا هر اتهام جزائی که به او وارد شده باشد تصمیم بگیرد .

ماده یازدهم:

(۱) هر کس که به بزهکاری متهم شده باشد بی گناه محسوب خواهد شد تا وقتی که در جریان یک دعوای عمومی که کلیه تضمین های لازم جهت دفاع او تامین شده باشد ، تقصیر او قانوناً محرز گردد .

(۲) هیچ کس برای انجام یا عدم انجام عملی که در موقع ارتکاب ، آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین المللی جرم شناخته نمی شده است محکوم نخواهد شد . به همین طریق هیچ مجازاتی شدید تر از آنچه که در موقع ارتکاب جرم بدان تعلق میگرفت در باره ی احادی اجرا نخواهد شد .

ماده دوازدهم: احادی در زندگی خصوصی ، امور خانوادگی ، اقامتگاه یا مکاتبات خود ، نباید مورد مداخله های خود سرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد . هر کس حق دارد در مقابل اینگونه مداخلات و حملات مورد حمایت قانون قرار گیرد .

ماده سیزدهم:

(۱) هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب کند .

(۲) هر کس حق دارد هر کشوری از جمله کشور خود را ترک کند یا به آن بازگردد .

ماده چهاردهم:

(۱) هرکس حق دارد در مقابل شکنجه ، آزار و تعقیب پناهگاهی جستجو کند و در کشورهای دیگر پناه گزیند .

(۲) در مواردی که تعقیب واقعاً مبتنی به جرم عمومی و غیر سیاسی یا رفتارهایی مغایر با اصول و مقاصد ملل متحد باشد نمیتوان از این حق استفاده کرد .

ماده پانزدهم :

(۱) هر کس حق دارد که دارای تابعیت باشد .

(۲) احدی را نمی توان خودسرانه از تابعیت خود یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد .

ماده شانزدهم :

(۱) هر زن و مرد بالغی حق دارند بدون هیچگونه محدودیت از نظر نژاد ، ملیت ، تابعیت یا مذهب با یکدیگر زناشویی کنند و تشکیل خانواده دهند . در تمام مدت زناشویی و هنگام انحلال آن ، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج دارای حقوق مساوی می باشند .

(۲) ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد واقع شود .

ماده هفدهم :

(۱) هر کس منفرداً یا بطور دسته جمعی حق مالکیت دارد .

(۲) احدی را نمی توان خودسرانه از حق مالکیت محروم نمود .

ماده هیجدهم : هر کس حق دارد که از آزادی فکر ، وجدان و مذهب بهره مند شود . این حق متضمن آزادی تغییر مذهب یا عقیده و نیز متضمن آزادی اظهار عقیده و ایمان میباشد و همچنین شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی است . هر کس میتواند از این حقوق منفرداً یا اجتماعاً و به طور خصوصی یا عمومی برخوردار شود.

ماده نوزدهم : هر کس حق آزادي عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آنست که از داشت عقاید خود بیم و اضطرابي نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن به تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزي آزاد باشد .

ماده بیستم :

(۱) هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیتهاي مسالمت آمیز تشکیل دهد .

(۲) هیچکس را نمیتوان مجبور به شرکت در اجتماعي کرد .

ماده بیست و یکم :

(۱) هر کس حق دارد در اداره ي امور عمومي کشور خود ، خواه مستقیماً و خواه از طریق نمایندگاني که آزادانه انتخاب شده باشند شرکت جوید .

(۲) هر کس حق دارد با تساوي شرایط به مشاغل عمومي کشور خود نایل آید .

(۳) اساس و منشاء قدرت حکومت اراده ي مردم است . این اراده باید به وسیله ي انتخاباتي ابراز گردد که از روي صداقت و بطور ادواري صورت پذیرد . انتخابات باید عمومي و با رعایت مساوات باشد و با رای مخفي یا طریقه اي نظیر آن انجام گیرد که آزادي رای را تضمین نماید .

ماده بیست و دوم : هر کس به عنوان عضو اجتماع حق امنیت اجتماعي دارد و مجاز است بوسیله ي مساعي ملي و همکاري بين المللي حقوق اقتصادي و اجتماعي و فرهنگي خود را که لازمه ي مقام و نمو آزادانه ي شخصیت اوست با رعایت تشکیلات و منابع هر کشور بدست آورد .

ماده بیست و سوم :

۱) هر کس حق دارد کار کند ، کار خود را آزادانه انتخاب نماید ، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خود خواستار باشد و در مقابل بیکاری مورد حمایت قرار گیرد .

۲) همه حق دارند بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی اجرت مساوی دریافت کنند .

۳) هر کس که کار می کند به مزد منصفانه و رضایت بخشی ذیحق میشود که زندگی او و خانواده اش را موافق شئون انسانی تامین کند و آنرا در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی تکمیل نماید .

۴) هر کس حق دارد برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد یا در اتحادیه ها شرکت کند .

ماده بیست و چهارم : هر کس حق استراحت و فراغت و تفریح دارد و به خصوص به محدودیت معقول ساعات کار و مرخصی های ادواری با اخذ حقوق ذیحق میباشد .

ماده بیست و پنجم :

۱) هر کس حق دارد که سطح زندگانی او ، سلامتی و رفاه خود و خانواده اش را از حیث خوراک و مسکن و مراقبتهای پزشکی و خدمات لازم اجتماعی تامین کند و همچنین حق دارد که در مواقع بیکاری ، بیماری ، نقص اعضاء ، بیوگی ، پیری یا تمام موارد دیگری که به عللی خارج از اراده ی انسان وسایل امرار معاش از دست رفته باشد ، از شرایط آبرومندانه ی زندگی برخوردار شود .

۲) مادران و کودکان حق دارند از کمک و مراقبت مخصوصی بهره مند شوند . کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج به دنیا آمده باشند ، حق دارند که همه از یکنوع حمایت اجتماعی برخوردار شوند .

ماده بیست و هشتم :

۱) هر کس حق دارد که از آموزش و پرورش بهره مند شود . آموزش و پرورش لااقل تا حدودی که مربوط به تعلیمات ابتدایی و اساسی است باید رایگان باشد . آموزش ابتدایی اجباری است . آموزش حرفه ای باید عمومیت پیدا کند و آموزش عالی باید با شرایط تساوی کامل به روی همه باز باشد تا همه بنا به استعداد خود بتوانند از آن بهره گیرند .

۲) آموزش و پرورش باید طوری هدایت شود که شخصیت انسانی هر فرد را به حد کمال رشد آن برساند و احترام حقوق و آزادی های بشر را تقویت کند . آموزش و پرورش باید حس تفاهم ، گذشت و احترام به عقیده ی مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت های نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه ی فعالیت های ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید .

۳) پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند .

ماده بیست و هفتم :

۱) هر کس حق دارد آزادانه در زندگی فرهنگی اجتماع شرکت کند ، از فنون و هنر ها بهره گیرد و در پیشرفت علمی و فوائد آن سهیم باشد .

۲) هر کس حق دارد از حمایت منافع مادی و معنوی آثار علمی ، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود .

ماده بیست و هشتم : هر کس حق دارد برقراری نظامی را بخواهد که از لحاظ اجتماعی و بین المللی ، حقوق و آزادی هایی را که در این اعلامیه ذکر گردیده است تامین کند و آنها را به مورد اجرا گذارد .

ماده بیست و نهم :

۱) هر کس در مقابل آن جامعه ای وظیفه دارد که رشد آزاد و کامل شخصیت او را میسر کند .

۲) هر کس در اجرای حقوق و استفاده از آزادی های خود فقط تابع محدودیت هایی است که به وسیله قانون و منحصرأ به منظور تامین ، شناسایی و مراعات حقوق و آزادی های دیگران و برای رعایت صحیح مقتضیات اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همگانی در شرایط يك جامعه ي دمکراتيك وضع گردیده است .

ماده سي ام : هیچ يك از مقررات اعلامیه حاضر نباید طوري تفسیر شود که متضمن حقي برای دولت ، جمعیت یا فردي باشد که به موجب آن بتوانند هر يك از حقوق و آزادیهای مندرج در این اعلامیه را از بین ببرند یا در راه آن فعالیتي نمایند